

Kolonievogels 2000 (en de storm van 28 mei)

Het tellen van kolonievogels heeft landelijk flink z'n vlucht genomen. Bekende kolonies worden veelal jaarlijks geteld en nieuwe locaties weten niet aan de aandacht te ontsnappen. Prima telwerk dus. Het effect van opnieuw een zachte winter en stormschade op 28 mei bepalen het beeld.

Impressies van een grillig voorjaar

De Aalscholver heeft in 2000 een pas op de plaats gemaakt. In het binnenland lijkt de soort al enkele jaren aan z'n max te zitten, terwijl een verdere toename in het Waddengebied tegen de verwachtingen in uitbleef. Die tegenvaller komt op conto van de Vlielandse Kroon's Polders waar de soort op 699 broedparen bleef steken. De Noord-Hollandse Aalschol- vers namen wel sterk toe. Zo groeide de kolonie bij Enkhuizen van nog geen 900 broedparen in 1999 naar 2400 in het afgelopen seizoen.

Na opnieuw een zachte winter kon een verdere toename van het aantal Blauwe Reigers niet uitblijven. Naast toename in vrijwel alle districten werden ook nieuwe vestigingen gemeld, zoals in Friesland en Zeeland.

De opleving van de Purperreiger sinds 1997 kreeg een vervolg. In de Zuid-Hollandse kolonies bij Zouwe en Kinderdijk namen de aantallen toe, in de Nieuwkoopse Plassen bleven ze gelijk. Het Naardermeer kende een toename, maar de kolonies in De Wieden en De Weerribben groeiden amper. In Friesland werden tellers verrast. Hier leek de kleine populatie op sterven na dood, maar nam in 2000 toch weer toe in de Deelen en de Oude Venen. Broedsels in wilgenstruweel hadden te lijden onder de storm op 28 mei, terwijl rietnesten veelal gespaard bleven. De Werkgroep Lepelaar had haar handen weer flink vol in 2000: de gegevens wijzen op een lichte toename van 974 paren in 1999 naar 1010 in 2000. Op het vasteland (van 285 naar 381 paren) deed de soort het beter dan op de Wadden-

eilanden (van 689 naar 629). De slechte weersomstandigheden eind mei en begin juni zorgden voor misère toen veel jongen al op punt van uitvliegen stonden.

Toenemende aantallen Zwartkop-meeuwen worden gemeld uit de Noord-Hollandse, Friese, Utrechtse en Brabantse districten. Datzelfde gaat niet op voor de Kokmeeuw. Dat de soort al sinds begin jaren tachtig afneemt, moge bekend zijn en ook in 2000 werd die afname niet tot staan gebracht.

Alhoewel de geluiden uit Friesland, Noord-Holland en het Waddengebied weer eens wat positiever klinken, zijn het vooral de binnenlandse kolonies, zoals in Oost-Brabant, die verder weggewijnen. Bovendien was het broedsucces in verschillende kolonies niet om over naar huis te schrijven. Vooral sterfte onder embryo's eist z'n tol. Door de voorjaarsstorm eind mei spoelden vele legfels weg op de Friese IJsselmeerkust. De Stormmeeuw op de Waddeneilanden bleef qua aantallen op ongeveer op hetzelfde niveau als 1999. De toename van de Kleine Mantelmeeuw stagneert hier. Zo namen de imposante aantallen op de Terschellinger Boschplaat af van 13.708 paren naar 11.834 en die op Schiermonnikoog van 5128 naar 4378. Is de afname van de Zilvermeeuw tot staan gebracht? De soort nam op de meeste Waddeneilanden licht af, op de Friese IJsselmeerkust echter toe.

Van de Grote Stern werden in het Nederlandse Waddengebied 8560 paren geteld (7803 in 1999), met een nieuwe vestiging op Ameland (170 paren). Op Schiermonnikoog settelde zich weer eens een flinke kolonie van 571 paren. De broedresultaten lieten echter te wensen over. Op Ameland werd de kolonie verlaten vlak na uitkomst van de jongen en op Schiermonnikoog toen de eieren op punt van uitkomen stonden. De geluiden omtrent de Visdief wisselen sterk. In Noord-Holland waren de kolonies aanzienlijk kleiner, maar dit geldt niet voor het vasteland van Friesland, waaronder de Waddenkust. Op Griend waren de aantallen 20% lager dan voorgaand jaar (van 2100 naar 1671 paren). In de omvangrijke kolonies op de Friese IJsselmeerkust spoelden vrijwel alle legfels weg tijdens de beruchte storm eind mei.

Aan de toename van de Noordse Stern in het Waddengebied lijkt in 2000 voorlopig een einde gekomen met lagere aantallen op Griend, Schiermonnikoog en de Friese Waddenkust. Een nieuwe vestiging van 152 broedparen werd aangetroffen op het Rif tussen Ameland en Schiermonnikoog.

Met de Zwarte Stern wil op de meeste plaatsen niet "vloten". Een terugloop wordt gemeld uit de Zuid-Hollandse kolonies, terwijl in Groningen, Friesland, Noord-Holland en Brabant de aantal vrijwel gelijk bleven. In deze laatste provincie werden de nesten in de kolonie te Malpie weggevaagd door de voorjaarsstorm.

Terwijl de aantallen Roeken nauwelijks veranderen, stijgt het aantal vraagstukken rond deze soort, voortkomend uit o.a. beleid van de lokale en regionale overheid. Wanneer tellers hiermee geconfronteerd worden, kan ter informatie en advisering contact worden opgenomen met de regioconsulenten van Vogelbescherming Nederland. Over de resultaten van de Oeverzwaluw wordt elders in dit nummer gerapporteerd. De Huiszwaluw komt in de volgende SOVON-Nieuws aan bod.

Romke Kleefstra